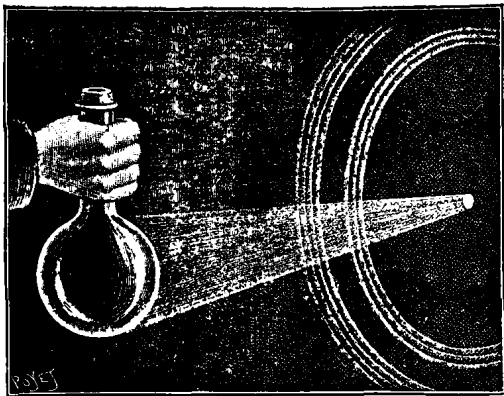

ԾԻԱԾ ԱՆ

Աշխարհ ամենայն դիտած է ծիածանն որ արևուն հակադիր կողմը կը տեսնուի վասն զի սորա ճառագայթներն ամպերուն վրայ զարնելով՝ որք կ'անձրենն, իւր հետ կը ձգէ գորշագոյն մթութեան հետք մը։ Այս տեսաբանական գեղեցիկ երևութիւնը՝ ի գիտնոց Դեքարտի կ'ընծայուի փորձով լաւ կը տեսնուի՝ զայս ապացուցանելու իսկական խնդիրը որ և ընդունելի եղաւ ամենսն, յետ այնմ՝ որ նկ-

Արուեստական ստացումն յիստանի, անդրադարձնելով արեգական ձառագայրից խուրձ մը ջրայից ապակեայ փամփոշի մը վրայ։

տոն ճշուեց զայն անշափական հաշուոց ձեռքով։ Արևուն ճառագայթները անձրևի կաթիլներուն մէջ կը թափանցեն, որ բոլորակի ձևով կը ներկայացուի, ու անգամ մը միայն ցլանալով՝ կը բեկանին գնդաձև կաթիլին ստորին մակերևութին երեսը, դուրս կ'ելլեն ապա՝ կրկին անգամ եւ բեկանելով։ Այս բեկեկումն ու ցլացմունքը՝ ամենափոքր ինչ շեղումն կը պատճառեն արևուն ճառագայթից, որով ամէնն ալ ի մի կէտ կը կեդրոնանան և հետեւապէս անկէ դուրս

ելած ժամանակ մէկ ուղղութիւն մը կ'առնուն լուսոյ խուրձ մի կազմելով: Եւ որովհետեւ սպիտակ լոյսը կազմող ճառագայթներն անհատաբար կերպով կը բեկանին, այս պատճառաւ նոյն աստիճան լուսաւորութիւն չի ըլլար հայելոյն գունոց վրայ նոյն անկեան մէջ: Դարձեալ ուրիշ գունաւորեալ աղեղ մը կ'ունենանք դիտողին գլխոյն ետուերին համակեդրոն, որոյ դուրսը կարմիր է ու ներսը ճերմակ բիծերով խառն կապոյտ գոյն մը, և այս ահա առաջին կարգի տեմենափայլուն ծիածանն է:

Շատ անգամ ուրիշ ծիածան մ'ալ կը տեսնուի աւելի տեղոյն ու առաջնոյն համակեդրոն, բայց անկէ մեծ, որ կը ներկայացընէ գունոց հակադիր շարք մը, ներսը կարմիր իսկ դուրսը կապոյտ: Այս երեւոյթըս բացատրելու սկզբունքը նոյն է, սակայն այնու միայն կը տարբերի՝ որ սորա ճառագայթներն կրկին անգամ ցլալացած են անձրեւոյ իւրաքանչիւր կաթիլներուն մէջ:

Ամենապարզ միջոցաւ կարելի է պատկերացունել այս երկու ծիածաններն ալ արուեստական կերպով, ինչպէս Ձեւ կը ցուցընէ: Անուշ 6 կամ 7 հարիւրորդամէզը տրամագծով չիշ մը ջրով լեցուն, ու արեգական լուսոյ հորիզոնական շող մը անցունել փեղկի մը վրայ բացուած լայն ծակէն. այն ատեն լուսաւոր ճառագայթներն կը ցոլանան՝ ըստ որում վերը նշանակուած է, և անկէ կը ձևանան երկու աղեղներ, և կը տեսնուին ճերմակ լուսարգելի մը վրայ՝ որ 2 կամ 3 մէզր հեռի դրուած է չիշէն: Գոյները՝ ի հարկէ աւելի նուազ կենդանութիւն կ'ունենան քան բնական ծիածանին մէջ տեսնուած. ներք. բայց գունոց շարքը և իրենց ունեցած լուսոյ համեմատական փայլը՝ անփոփոխ է:

ՁԱՅՆԱԳԻՐՆ ԻՖՐԵՒ ՎԿՍՅ

Արդէն իսկ մեր ընթերցողաց Ձայնագրի մանրամասն նկարագիրը տուած ենք, իսկ այսօր անոր զարմանալի կիրառութեանց մին պիտի պատմենք:

Բաւական ժամանակ սուաջ հռչակաւոր Էտիսընի աշակերտին ճոնսինի կինը զարհուրելի կերպով սպաննուած գտնուեցաւ իւր տանը մէջ ի Զիկակօ: Ուր դանակով մը նորա գլուխը գրեթէ բոլորովին կտրուած բաժնուած էր յիրանացն: Ամենին նշան մի չկար, որ կարենար անզգամ մարդասպանին հետքը յայտնել և ցուցընել: Մեռեալը քըն. նողն յետ անպտուղ քննութեան մը մուհակը գրեց և մեմուպ, իսկ առած տեղեկութիւնքը այլոց չի յայտնեց՝ ըսելով. «Եթէն բան մ'է, որ շատ ծանր կերպով ապա պիտի լուսաւորուի»: Եւ եր-